RETTENS KENDELSE (Tredje Afdeling)

10. maj 2004 *

I de forenede sager T-314/03 og T-378/03,

Musée Grévin SA, Paris (Frankrig), ved avocats B. Geneste og O. Davidson,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J. Sack og G. Boudot, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens skrivelser af 8. juli og 30. september 2003 til Crédit Lyonnais om tilbagesøgning af det beløb, der blev udbetalt til sagsøgeren som støtte ydet i henhold til JOP-programmet — Facilitet 2,

* Processprog: fransk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Azizi, og dommerne M. Jaeger og F. Dehousse,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Retsforskrifter

1 Fællesskabsprogrammet PHARE, der er baseret på Rådets forordning (EØF) nr. 3906/89 af 18. december 1989 om økonomisk bistand til Republikken Ungarn og Folkerepublikken Polen (EFT L 375, s. 11), som ændret med henblik på udvidelse af den økonomiske bistand til andre lande i Central- og Østeuropa, er rammen om Det Europæiske Fællesskabs kanalisering af økonomisk bistand til landene i Central- og Østeuropa (herefter »PECO«) med henblik på at iværksætte aktioner, der skal støtte den igangværende økonomiske og sociale reformproces i disse lande.

2 Ved meddelelse offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 22. februar 1991 under overskriften »Program til fremme af oprettelsen af joint venture-virksomheder i [PECO] — interessetilkendegivelse fra finansielle institutioner« (EFT C 46, s. 11) (herefter »meddelelsen af 22. februar 1991«) oplyste Kommissionen, at den havde besluttet i forbindelse med PHARE-programmet at iværksætte et program til fremme af de private investeringer i PECO gennem

oprettelse og udvikling af joint venture-virksomheder bestående af virksomheder i Det Europæiske Fællesskab, først og fremmest små og mellemstore virksomheder, og lokale samarbejdspartnere (herefter »JOP-programmet«).

3 I henhold til meddelelsen styres JOP-programmet af et system af finansielle mellemled, der er udvalgt af Kommissionen på grundlag af de kriterier, der er fastsat i nævnte meddelelse (punkt 1). Disse mellemled har bl.a. til opgave at fremme programmet, at identificere potentielle investorer, at vurdere de fremlagte projekter og at administrere de fællesskabsmidler, som ydes til de støtteberettigede (punkt 3). Med henblik herpå er der indgået en skriftlig aftale mellem Kommissionen og det enkelte udvalgte finansielle mellemled med henblik på at fastlægge de nærmere retningslinjer vedrørende mellemleddets fuldmagt (punkt 4).

De omtvistede aftaler

4 Den 1. februar 1996 indgik Kommissionen og Crédit Lyonnais (herefter »CL«) i forbindelse med JOP-programmet en rammeaftale, som fastsatte de nærmere regler for deres samarbejde med henblik på at fremme investeringerne i PECO, navnlig gennem oprettelse af joint venture-virksomheder.

5 Ifølge rammeaftalens artikel 1.1 kræver finansieringen af et nærmere bestemt projekt i medfør af denne aftale, at det finansielle mellemled, i dette tilfælde CL, forinden fremsender en »ansøgning« til Kommissionen med henblik på at opnå dennes godkendelse, og dernæst, at der henholdsvis indgås en specifik aftale mellem Kommissionen og det finansielle mellemled, som fastlægger de nærmere retningslinjer for finansieringen af projektet, og en »finansieringsaftale« mellem det finansielle mellemled og støttemodtageren, som fastlægger de nærmere retningslinjer for det finansielle mellemleds overdragelse, i dettes egenskab af Kommissionens fuldmægtig, af fællesskabsmidlerne vedrørende det pågældende projekt.

6 I henhold til rammeaftalens artikel 3.2 består samarbejdet i forbindelse med programmets »Facilitet 2« i finansiering af forberedende feasibility-undersøgelser og feasibility-undersøgelser frem til tidspunktet for det forberedende arbejde vedrørende gennemførelsen af joint venture-projektet.

7 Rammeaftalens artikel 6.3.1 og 6.3.2 fastsætter på betingelse af, at visse lofter overholdes, refusion af 50% af de støtteberettigede udgifter vedrørende de forberedende feasibility-undersøgelser og betaling af et forskud uden renter på 50% af de støtteberettigede udgifter vedrørende feasibility-undersøgelserne. Ifølge rammeaftalens artikel 6.3.3 afholdes samtlige støtteberettigede udgifter vedrørende feasibility-undersøgelsen, under iagttagelse af visse lofter, af Kommissionen, hvis projektet faktisk gennemføres. De støtteberettigede udgifter er defineret i rammeaftalens artikel 10.2.

8 Ifølge rammeaftalens artikel 7.1 har CL i egenskab af finansielt mellemled til opgave at administrere de pågældende midler på Fællesskabets vegne. CL er i den forbindelse, bl.a. i forhold til støttemodtagerne, ansvarlig for enhver betaling til eller fra disse.

9 I rammeaftalens artikel 18.3 fastslås, at det finansielle mellemled, såfremt støttemodtageren ikke fremlægger tilstrækkelig dokumentation for anvendelsen af midlerne til de støtteberettigede formål, iværksætter inddrivelse af de midler, som Kommissionen har udbetalt til støttemodtageren.

10 Rammeaftalens artikel 20.1 fastslår, at luxembourgsk ret finder anvendelse på nævnte aftale og andre vilkår, der til enhver tid er gældende mellem Kommissionen og CL. I overensstemmelse med rammeaftalens artikel 20.2 forpligter parterne sig i henhold til artikel 238 EF til at indbringe enhver tvist vedrørende rammeaftalens gyldighed, fortolkning eller gennemførelse for henholdsvis Domstolen eller Retten, som har enekompetence.

11 Den 25. juni 1996 fremsendte CL sagsøgerens ansøgning til Kommissionen. Sagsøgeren anmodede om fællesskabsfinansiering i forbindelse med »Facilitet 2« i JOP-programmet med henblik på oprettelse af en joint venture-virksomhed i Polen på området for kulturel turisme.

12 Kommissionen fremsendte, efter godkendelse af ansøgningen den 12. november 1996, et udkast til en specifik aftale til CL med henblik på at præcisere parternes rettigheder og forpligtelser i overensstemmelse med de i rammeaftalen indeholdte bestemmelser. Den 19. november 1996 blev den specifikke aftale underskrevet af CL.

13 I den specifikke aftales artikel 8 bestemmes, at støttemodtageren kan pålægges at tilbagebetale fællesskabsmidlerne bl.a. i henhold til rammeaftalens artikel 18.3.

14 Ifølge den specifikke aftales artikel 11 finder luxembourgsk ret anvendelse på nævnte aftale og parterne forpligter sig i henhold til artikel 238 EF til at indbringe enhver tvist vedrørende nævnte aftales gyldighed, fortolkning eller gennemførelse for henholdsvis Domstolen eller Retten, som har enekompetence.

15 Den 26. november 1996 indgik CL og sagsøgeren en finansieringsaftale.

16 Ved finansieringsaftalen bevilgede CL, i bankens egenskab af fuldmægtig for Kommissionen, i henhold til nævnte aftales artikel 2 sagsøgeren et forskud uden renter på maksimalt 53 362 EUR svarende til 50% af de støtteberettigede udgifter til gennemførelsen af en feasibility-undersøgelse vedrørende det pågældende projekt. I aftalens artikel 3.1 præciseres, at forskuddet stilles til sagsøgerens rådighed ved to efterfølgende udbetalinger på maksimalt henholdsvis 32 017 EUR og 21 345 EUR inden for aftalens ordlyd og vilkår.

17 Ifølge finansieringsaftalens artikel 4 er de støtteberettigede udgifter de udgifter til ekstern og intern ekspertbistand, som sagsøgeren har påtaget sig eller afholdt med henblik på gennemførelsen af feasibility-undersøgelsen.

18 Finansieringsaftalens artikel 6.2.3 bestemmer, at såfremt den dokumentation, der fremsendes til CL, ikke bliver godkendt af denne samt af Kommissionen, eller såfremt en støtteberettiget udgift viser sig at være åbenbart urimelig i forhold til kvaliteten og omfanget af feasibility-undersøgelsen, kan CL på Kommissionens vegne forlange tilbagebetaling af alle eller en del af de midler, der er stillet til sagsøgerens rådighed.

19 I finansieringsaftalens artikel 6.3 anføres, at sagsøgeren, såfremt det viser sig at være umuligt for denne faktisk at gennemføre projektet inden fristen for gennemførelsen af dette, ikke desto mindre kan få forskuddet uden renter konverteret til en støtte mod at overdrage feasibility-undersøgelsen til Kommissionen, der i et sådant tilfælde frit kan disponere over denne.

20 I finansieringsaftalens artikel 9.1.1 bestemmes, at sagsøgeren forpligter sig til udelukkende at anvende de midler, der er stillet til disposition, til betaling af støtteberettigede udgifter. I aftalens artikel 9.1.5 anføres, at sagsøgeren i forhold til Kommissionens tjenestegrene forpligter sig til at give tilladelse til og lette alle former for revision, kontrol og vurderinger, der findes nødvendige, og at stille alle de dokumenter og oplysninger, der anmodes om, til rådighed for disse.

21 Ifølge finansieringsaftalens artikel 14 er gyldigheden, fortolkningen og gennemførelsen af nævnte aftale undergivet luxembourgsk ret.

22 I henhold til aftalens artikel 15 er »enhver uoverensstemmelse, der opstår som følge af finansieringsaftalen eller i konsekvens heraf, underlagt Domstolen, som har enekompetence«.

Sagens baggrund

23 I henhold til finansieringsaftalen udbetalte Kommissionen den 20. januar 1997 til CL et beløb på 8 710 EUR til godtgørelse af de støtteberettigede udgifter vedrørende den forberedende feasibility-undersøgelse af projektet. Kommissionen udbetalte i øvrigt samme dag CL et beløb på 32 017 EUR i form af et forskud uden renter svarende til 60% af den del af de støtteberettigede udgifter, der påhvilede Kommissionen vedrørende feasibility-undersøgelsen.

24 Den 16. marts 1998 blev feasibility-undersøgelsen vedrørende det pågældende projekt fremsendt til Kommissionen.

25 Den 15. december 1998 foretog Kommissionen i overensstemmelse med finansieringsaftalen udbetaling af et beløb på 16 871 EUR til CL i form af et forskud uden renter svarende til restbeløbet på 40% af den del af de støtteberettigede udgifter, der påhvilede Kommissionen vedrørende feasibility-undersøgelsen.

26 Ved skrivelse af 14. januar 2000, som blev fremsendt til CL den 7. april 2000, oplyste Kommissionen, efter at have noteret sig den manglende oprettelse af den joint venture-virksomhed, der var genstand for finansieringsaftalen, at den indvilligede i at omdanne de rentefri forskud vedrørende finansieringen af feasibility-undersøgelsen til en støtte på et beløb af 48 888 EUR.

27 Ved fax af 13. september 2002 meddelte Kommissionen CL, at den planlagde at foretage en kontrolundersøgelse i sagsøgerens lokaler med henblik på navnlig at kontrollere, om de udgifter, der var opgivet i henhold til feasibility-undersøgelsen, faktisk var indgået og afholdt af sagsøgeren. Kommissionen anmodede til dette formål CL om at sikre, at sagsøgeren gav Kommissionen adgang til bl.a. originaleksemplarerne af den relevante dokumentation. Kommissionen præciserede i øvrigt, at den, såfremt disse krav ikke blev opfyldt, forbeholdt sig ret til at forlange tilbagebetaling af de allerede udbetalte midler.

28 Den 8. november 2002 foretog Kommissionen nævnte kontrolundersøgelse i sagsøgerens lokaler.

29 Ved fax af 13. november 2002 fremsendte Kommissionen listen over den originale dokumentation, der ikke var blevet fremlagt under kontrolundersøgelsen, til CL, og anmodede om, at denne blev fremlagt inden den 15. december 2002. Kommissionen præciserede, at den forbeholdt sig ret til, såfremt disse dokumenter ikke blev fremlagt inden for den fastsatte frist, at kræve fuldstændig tilbagebetaling af de midler, sagsøgeren havde modtaget i forbindelse med det pågældende projekt.

30 Ved skrivelser af 19. december 2002 og 30. januar 2003 fremsendte sagsøgeren visse af de dokumenter, Kommissionen havde anmodet om, til denne.

31 Ved skrivelse af 8. juli 2003 til CL (herefter »skrivelsen af 8. juli 2003«) anførte Kommissionen dels, at sagsøgeren ikke havde fremlagt alle de krævede dokumenter, dels at de støtteberettigede udgifter vedrørende den forberedende feasibility-undersøgelse og feasibility-undersøgelsen ikke var bekræftet af tilstrækkelige skriftlige beviser, hvorfor sagsøgeren ikke havde godtgjort, at den pågældende fællesskabsfinansiering var blevet anvendt i overensstemmelse med de formål, der var angivet i finansieringsansøgningen. Kommissionen informerede ligeledes CL om, at de samlede beløb, der var udbetalt til sagsøgeren i henhold til »Facilitet 2« i forbindelse med det pågældende projekt, dvs. 57 598 EUR samt tilhørende renter,

altså et samlet beløb på 77 680,97 EUR, skulle tilbagebetales. Kommissionen anmodede med henblik herpå CL om at underrette sagsøgeren om denne foranstaltning og om begrundelsen herfor, idet den i øvrigt meddelte CL, at den ville fremsende instruktioner med henblik på overførslen af de beløb, der skulle tilbagebetales, til Fællesskabets finansielle konti, når CL bekræftede at have modtaget disse beløb. Kommissionen præciserede desuden, at CL, såfremt tilbagebetalingen ikke var sket inden to måneder fra skrivelsen at regne, skulle underrette den om de skridt, der skulle iværksættes med henblik på en gennemførelse af betalingen.

32 Ved skrivelse af 11. juli 2003 anmodede CL sagsøgeren om at tilbagebetale de pågældende beløb inden den 8. september 2003.

33 Ved skrivelse af 8. september 2003 fremsendte sagsøgeren supplerende dokumentation til Kommissionen og anmodede henset hertil Kommissionen om at genoverveje indholdet af sin skrivelse af 8. juli 2003.

34 Ved skrivelse af 30. september 2003 (herefter »skrivelsen af 30. september 2003«) meddelte Kommissionen CL, at den fastholdt den indstilling, den havde givet udtryk for i skrivelsen af 8. juli 2003, og anførte navnlig, at flere vigtige originale dokumenter ikke var blevet fremlagt. Kommissionen anmodede følgelig CL om at foretage inddrivelse af de beløb, der skulle tilbagebetales, og om, såfremt der ikke var sket tilbagebetaling inden en måned at regne fra denne skrivelse at underrette den om de skridt, der skulle iværksættes med henblik på en gennemførelse af betalingen.

35 Ved skrivelse af 6. oktober 2003 anmodede CL sagsøgeren om at tilbagebetale de pågældende beløb inden den 30. oktober 2003.

36 Ved skrivelse af 5. november 2003 meddelte CL Kommissionen, at den var i besiddelse af de samlede beløb, sagsøgeren havde tilbagebetalt.

Retsforhandlinger og parternes påstande

37 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. september 2003 har sagsøgeren anlagt sag til prøvelse af skrivelsen af 8. juli 2003. Denne sag er registreret som sag T-314/03.

38 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 18. november 2003 har sagsøgeren anlagt sag til prøvelse af skrivelsen af 30. september 2003. Denne sag er registreret som sag T-378/03.

39 Sagsøgeren har til støtte for søgsmålene fremsat fælles anbringender om, at der henholdsvis er sket tilsidesættelse af artikel 1 i Rådets forordning nr. 1 af 15. april 1958 om den ordning, der skal gælde for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på det sproglige område (EFT 1952-1958, s. 59), at forældelsesfristen i artikel 3 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT L 312, s. 1) ikke er overholdt, at kollegialitetsprincippet er tilsidesat, og at underskriveren af skrivelserne af 8. juli 2003 og 30. september 2003 var inkompetent, at der er anlagt åbenbart urigtige skøn, at der mangler retligt grundlag, at begrundelsespligten i artikel 253 EF er tilsidesat, og at der er sket tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet. Sagsøgeren har i søgsmålet i sag T-314/03 desuden fremsat et anbringende om, at der er sket tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og af retten til forsvar.

40 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 18. december 2003 har Kommissionen i sag T-314/03 fremsat en formalitetsindsigelse i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement.

41 Den 19. december 2003 har Kommissionen i sag T-378/03 ved særskilt dokument fremsat en formalitetsindsigelse i henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 1.

42 Ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Tredje Afdeling den 20. januar 2004 blev sagerne T-314/03 og T-378/03 forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling.

43 Sagsøgeren fremsatte sine bemærkninger til formalitetsindsigelserne den 1. marts 2004, på hvilken dato den skriftlige forhandling vedrørende formaliteten blev afsluttet.

44 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Retsakterne i skrivelserne af 8. juli 2003 og 30. september 2003 (herefter under ét »de anfægtede skrivelser«) annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

45 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Sagerne afvises.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

46 I henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 1, kan Retten, såfremt en part ønsker det, tage stilling til, om sagen skal afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. I henhold til samme artikels stk. 3 forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet.

47 I den foreliggende sag finder Retten, at de oplysninger, der fremgår af sagen, er tilstrækkelige til at træffe afgørelse vedrørende den af Kommissionen fremsatte begæring, uden at det er nødvendigt at indlede den mundtlige forhandling.

Parternes argumenter

48 Kommissionen har gjort gældende, at nærværende søgsmål bør afvises med den begrundelse, at sagsøgeren ved at basere sine stævninger på artikel 230 EF har gjort sig skyldig i procedurefordrejning, eftersom selskabet burde have anlagt sagerne på grundlag af artikel 238 EF.

49 Kommissionen har nærmere bestemt anført, at de anfægtede skrivelser er en uadskillelig del af et kontraktforhold, og at de derfor ikke kan betegnes som administrative beslutninger, der henhører under de beslutninger, som er omfattet af artikel 249 EF, og som kan påstås annulleret af Fællesskabets retsinstanser i henhold til artikel 230, stk. 4, EF (Rettens kendelse af 3.10.1997, sag T-186/96, Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1633, præmis 50 og 51; af 9.1.2001, sag T-149/00, Innova mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, præmis 28, og af 25.11.2003, sag T-85/01, IAMA Consulting mod Kommissionen, Sml. II, s. 4973, præmis 53).

50 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet er beføjet til at nedlægge påstand om annullation af de anfægtede skrivelser i henhold til artikel 230 EF.

51 Sagsøgeren har herved først anført, at selv om der i hver af de pågældende tre kontrakter er indsat en voldgiftsklausul, er der ingen kontrakt, som direkte forbinder selskabet med Kommissionen. Domstolens og Rettens kompetence, der hviler på en voldgiftsbestemmelse, udgør en undtagelse fra de almindelige retsregler, og skal derfor fortolkes restriktivt (Domstolens dom af 18.12.1986, sag 426/85, Kommissionen mod Zoubek, Sml. s. 4057, præmis 11), hvorfor voldgiftsbestemmelserne kun kan gøres gældende over for parterne i de kontrakter, hvori de er indsat, og således ikke kan gøres gældende over for tredjemand.

52 For så vidt som Kommissionen og sagsøgeren ikke er parter i den samme kontrakt, kan Kommissionen følgelig ikke gøre en af de voldgiftsklausuler, der er fastsat i det foreliggende tilfælde, gældende over for sagsøgeren. Situationen i det foreliggende tilfælde er således forskellig fra den situation, der gav anledning til kendelsen i sagen IAMA Consulting mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, hvori voldgiftsklausulen var blevet indsat i en kontrakt, der var indgået mellem sagsøgeren og Kommissionen.

53 Sagsøgeren er i denne forbindelse ligeledes af den opfattelse, at kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, vedrørte omstændigheder, der var fuldstændigt forskellige fra omstændighederne i den foreliggende sag, eftersom denne sag omhandlede et søgsmål anlagt af en kontraktpart mod dennes medkontrahent, dvs. Kommissionen, hvori der i realiteten for Retten var nedlagt påstand om, at medkontrahenten blev tilpligtet at opfylde sine kontraktmæssige forpligtelser. Annullationssøgsmålet, der blev anlagt af en kontraktpart, blev med føje afvist, både i kraft af den kontraktmæssige tvists attraktive karakter som i kraft af indsigelsen om et såkaldt »parallelt søgsmål«.

54 Hvad angår kendelsen i sagen Innova mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, har sagsøgeren anført, at denne blot fastslår, at Retten i mangel af en voldgiftsklausul i en kontrakt ikke har kompetence til at påkende en tvist vedrørende en beslutning om ophævelse af denne kontrakt, som Kommissionen har truffet i forhold til medkontrahenten, og denne kan i overensstemmelse med indsigelsen om et parallelt søgsmål ikke med føje nedlægge påstand om annullation af den pågældende beslutning på grundlag af artikel 230 EF.

55 Under disse omstændigheder er det sagsøgerens opfattelse, at det manglende kontraktforhold mellem selskabet og Kommissionen bør føre til, at de foreliggende annullationssøgsmål antages til realitetsbehandling. Sagsøgeren har i denne forbindelse bemærket, at Kommissionen ikke på én og samme tid kan kritisere selskabet for ikke at have anlagt sagerne i henhold til artikel 238 EF og fastslå, at der ikke foreligger et kontraktforhold mellem selskabet og Kommissionen.

56 Sagsøgeren har anført, at en individuel sagsøger i henhold til artikel 230, stk. 4, EF er berettiget til at anlægge et søgsmål til prøvelse af en beslutning, der har »retligt bindende virkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retstilling« (Domstolens dom af 11.11.1981, sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639). Retspraksis har i denne forbindelse navnlig anerkendt, at en skrivelse, der er affattet præcist og utvetydigt, hvorved Kommissionen afslår en ansøgning om finansiel fællesskabsstøtte, er en retsakt, der kan anfægtes gennem søgsmål (Rettens kendelse af 28.4.1994, forenede sager T-452/93 og T-453/93,

Pevasa og Inpesca mod Kommissionen, Sml. II, s. 229). Fællesskabets retsinstanser har ligeledes anerkendt, at en påstand om annullation af en beslutning om nedsættelse af en finansiel fællesskabsstøttes samlede beløb kan antages til realitetsbehandling (Rettens dom af 7.3.1995, forenede sager T-432/93 — T-434/93, Socurte m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 503).

57 Sagsøgeren har anført, at de anfægtede skrivelser tager sigte på tilbagebetaling af alle de fællesskabsmidler, som selskabet har fået udbetalt, og udtrykkeligt nævner, at de samlede midler, der skal tilbagebetales, indbefatter renter beregnet af dette beløb. I skrivelserne pålagde Kommissionen desuden sagsøgeren en betalingsfrist.

58 Ifølge sagsøgeren fremgår det heraf, at de anfægtede skrivelser udgør bindende retsakter, der har retligt bindende virkninger i forhold til selskabet, for det første derved, at de påbyder tilbagebetaling af midlerne, dernæst ved, at de pålægger selskabet at betale renter, og for det tredje ved, at skrivelserne pålægger selskabet at betale inden for en vis frist, hvorefter der vil blive iværksat en tvangsfuldbyrdelsesprocedure over for selskabet.

59 Sagsøgeren har desuden bemærket, at anmodningen om tilbagebetaling vedrører en velerhvervet ret, henset til selskabets fulde opfyldelse af sine kontraktmæssige forpligtelser. Anmodningen tilsigter nemlig fra sagsøgerens formue at tilbagetrække et forskud, der blev ydet som følge af finansieringen af et projekt om regional udvikling, et forskud, som Kommissionen den 14. januar 2000 konverterede til en endelig støtte.

60 Af disse grunde er det sagsøgerens opfattelse, at selskabet kan anlægge et annullationssøgsmål til prøvelse af de anfægtede skrivelser.

Rettens bemærkninger

61 Kommissionen har med formalitetsindsigelsen gjort gældende, at de foreliggende søgsmål fejlagtigt er baseret på artikel 230 EF.

62 Det bemærkes, at Fællesskabets retsinstanser i henhold til artikel 230 EF prøver lovligheden af retsakter, der er vedtaget af institutionerne, og som skal have retsvirkning over for tredjemand.

63 I følge fast retspraksis omfatter kompetencen kun de retsakter, der er omhandlet i artikel 249 EF, og som institutionerne kan træffe på de i traktaten fastsatte betingelser (kendelsen i sagen Innova mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 28, og Rettens kendelse af 10.7.2002, sag T-387/00, Comitato organizzatore del convegno internazionale mod Kommissionen, Sml. II, s. 3031, præmis 39).

64 Derimod hører retsakter, som er vedtaget af institutionerne, og som er en uadskillelig del af et rent kontraktforhold, som følge af selve deres karakter ikke til de retsakter, der er omfattet af artikel 249 EF, og som kan påstås annulleret af Fællesskabets retsinstanser i henhold til artikel 230 EF (kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 50 og 51; kendelsen i sagen Innova mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 28, kendelsen i sagen Comitato organizzatore del convegno internazionale mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 63, præmis 39, og kendelsen i sagen IAMA Consulting mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 53).

65 Ifølge fast retspraksis har Retten i henhold bestemmelsen i artikel 225 EF, sammenholdt med artikel 238 EF, kun kompetence til at træffe afgørelse vedrørende kontraktretlige tvister, som indbringes for den af fysiske eller juridiske personer, såfremt der foreligger en voldgiftsbestemmelse. I modsat fald ville Retten udvide sin dømmende myndighed til andre tvister end dem, som udtømmende er forbeholdt

dens afgørelse i artikel 240 EF, der netop tildeler de nationale retter en almindelig kompetence til at påkende søgsmål, hvori Fællesskabet er part (kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 47; kendelsen i sagen Innova mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 25, og kendelsen i sagen Comitato organizzatore del convegno internazionale mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 63, præmis 37).

66 I det foreliggende tilfælde må det derfor undersøges, om de anfægtede skrivelser tilhører de retsakter, der er omfattet af artikel 249 EF, og som kun kan påstås annulleret ved Fællesskabets retsinstanser, som har enekompetence i henhold til artikel 230 EF, eller om de derimod er af kontraktmæssig karakter.

67 Det må herved først konstateres, at det retsforhold, der er genstand for nærværende tvist, indgår i en kontraktmæssig sammenhæng.

68 Forordning nr. 3906/89, som ændret, som PHARE-programmet er baseret på, begrænser sig nemlig til at fastlægge de almindelige betingelser for Fællesskabets økonomiske bistand til de pågældende lande, navnlig de områder, der bør iværksættes aktioner inden for, og formen for denne bistand. Forordningen fastlægger derimod ingen af de generelle eller særlige regler, hvorefter hver specifik aktion finansieres af Fællesskabet.

69 Meddelelsen af 22. februar 1991 fastsætter udtrykkeligt, at den fællesskabsfinansiering, der ydes i henhold til JOP-programmet, administreres af et system af finansielle mellemled, der med henblik herpå har indgået en »aftale« med Kommissionen. Ifølge meddelelsen bør denne aftale indeholde »de nærmere retningslinjer vedrørende den fuldmagt«, der er givet til de finansielle mellemled.

70 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen og CL i bankens egenskab af finansielt mellemled således indgået en rammeaftale, som fastlægger de nærmere regler for deres samarbejde med henblik på at fremme investeringerne i PECO, navnlig gennem oprettelse af joint venture-virksomheder. I overensstemmelse med rammeaftalens bestemmelser er gennemførelsen af aftalen til fordel for et bestemt projekt sikret dels ved en specifik aftale indgået mellem Kommissionen og det finansielle mellemled, som fastlægger de særlige regler for finansieringen af nævnte projekt, dels ved en finansieringsaftale indgået mellem det finansielle mellemled og støttemodtageren, i dette tilfælde sagsøgeren, som fastlægger de nærmere regler for, hvorledes det finansielle mellemled i sin egenskab af Kommissionens fuldmægtig skal stille de fællesskabsmidler, der er beregnet til at finansiere andelen af de støtteberettigede udgifter som følge af det pågældende projekt, til rådighed. I henhold til denne finansieringsaftale forpligter sagsøgeren sig navnlig til udelukkende at anvende de tildelte fællesskabsmidler til betaling af de støtteberettigede udgifter.

71 Det følger heraf, at forholdet mellem på den ene side Kommissionen og CL og på den anden side CL og sagsøgeren kan anses for at være af kontraktmæssig karakter, eftersom alle de nærmere retningslinjer for finansieringen af det pågældende projekt er fastsat i de pågældende aftaler, der er indgået dels mellem Kommissionen og CL, dels mellem CL i dennes egenskab af Kommissionens fuldmægtig og sagsøgeren (jf. i denne retning Domstolens dom af 11.2.1993, sag C-142/91, Cebag mod Kommissionen, Sml. I, s. 553, præmis 11-13, og Rettens dom af 9.10.2002, sag T-134/01, Hans Fuchs mod Kommissionen, Sml. II, s. 3909, præmis 51-53).

72 Eksistensen af disse kontraktforhold bekræftes i øvrigt af, at der i hver af de pågældende kontrakter findes en klausul om, at Retten har enekompetence til at træffe afgørelse i tvister vedrørende gyldigheden, fortolkningen og gennemførelsen af disse aftaler. Denne klausul har nemlig fornuftigvis kun mening, når der foreligger et kontraktforhold mellem parterne (jf. i denne retning dommen i sagen Hans Fuchs mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 71, præmis 54).

73 Det må konstateres, at tvistens genstand i den foreliggende sag har direkte forbindelse med bestemmelserne i de pågældende aftaler, eftersom tvisten vedrører

tilbagebetaling af den fællesskabsfinansiering, der er fastsat i de anfægtede skrivelser, en tilbagebetaling, der, som det fremgår af bl.a. artikel 18.3 i rammeaftalen, af artikel 8 i den specifikke aftale og af artikel 6.2.3 i finansieringsaftalen, udgør sanktionen for sagsøgerens manglende opfyldelse af sine forpligtelser for så vidt angår anvendelsen af de midler, der er stillet til selskabets disposition med henblik på betaling af de støtteberettigede udgifter, og fremlæggelsen af dokumentation for en sådan anvendelse (jf. i denne retning kendelsen i sagen Innova mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 27, og kendelsen i sagen IAMA Consulting mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 44).

74 Til trods for den kontraktmæssige sammenhæng, som det retsforhold, der er genstand for tvisten, indgår i, må det imidlertid konstateres, at Retten med de foreliggende sager ikke har fået forelagt en påstand baseret på artikel 238 EF, men en annullationspåstand i henhold til artikel 230 EF.

75 Denne konklusion fremgår klart af en gennemgang af stævningerne.

76 Sagsøgeren benævner således sine søgsmål som »annullationssøgsmål«, gør gældende, at disse skal antages til realitetsbehandling i medfør af bestemmelserne i artikel 230 EF og fremsætter påstande om, at Retten nærmere bestemt skal underkende og som følge heraf annullere de retsakter, der er indeholdt i skrivelserne af 8. juli og 30. september 2003, hvorved Kommissionen gennem CL underrettede sagsøgeren om forpligtelsen til at tilbagebetale den samlede fællesskabsfinansiering, som selskabet havde fået udbetalt i forbindelse med det pågældende projekt.

77 Det bør herved særligt bemærkes, at sagsøgeren ikke på noget tidspunkt til støtte for sin påstand har påberåbt sig artikel 238 EF eller de voldgiftsklausuler, der er indeholdt i de pågældende aftaler, og ikke har fremsat noget anbringende, klagepunkt eller argument støttet på luxembourgsk ret, der dog er den eneste ret, der i henhold til nævnte voldgiftsklausuler finder anvendelse på de pågældende

aftaler, men fremsætter, som det fremgår af præmis 39 ovenfor, »annullationsanbringender« om tilsidesættelse af bestemmelser i fællesskabsretten med henblik på, at det af Retten fastslås, at de retsakter, der angiveligt er indeholdt i de anfægtede skrivelser, er behæftede med fejl, som er karakteristiske for administrative retsakter, så som bl.a. manglende begrundelse, manglende retsgrundlag eller anlæggelse af et åbenbart urigtigt skøn.

78 Sagsøgeren har desuden i sit indlæg vedrørende formalitetsindsigelsen udtrykkeligt bekræftet, at de foreliggende søgsmål ikke er baseret på artikel 238 EF, men udelukkende på artikel 230 EF. Sagsøgeren har endog i denne forbindelse understreget, at søgsmålene ikke efter selskabets opfattelse ville kunne baseres på artikel 238 EF. Ifølge sagsøgeren kan de voldgiftsklausuler, der er indeholdt i pågældende aftaler, nemlig kun gøres gældende over for parterne i de aftaler, hvori de er indsat. Sagsøgeren er imidlertid af den opfattelse, at der ikke i det foreliggende tilfælde er noget kontraktforhold mellem selskabet og Kommissionen.

79 Sagsøgeren anmoder således Retten om at annullere retsakter, der er truffet af en fællesskabsinstitution i henhold til artikel 230 EF, idet disse retsakter skønt de indgår i en kontraktmæssig sammenhæng, ifølge sagsøgeren er af administrativ karakter.

80 Skrivelserne af 8. juli og 30. september 2003 er imidlertid på ingen måde administrative retsakter.

81 Skrivelserne indeholder nemlig intet, som gør det muligt at konkludere, at Kommissionen i det foreliggende tilfælde har handlet under udøvelse af sine beføjelser som offentlig myndighed. Kommissionen har ved nævnte skrivelser i det væsentlige indskrænket sig til på grundlag af en fortolkning af de relevante faktiske omstændigheder og bestemmelser i de pågældende aftaler gennem CL at underrette sagsøgeren om selskabets forpligtelse til at tilbagebetale de fællesskabsmidler, der er stillet til selskabets rådighed i forbindelse med det pågældende projekt. Kommissionen har herved udelukkende handlet inden for rammerne af de rettigheder og

forpligtelser, der udspringer af de pågældende aftaler, således som disse navnlig, som det allerede er fastslået ovenfor i præmis 73, følger af artikel 18.3 i rammeaftalen, af artikel 8 i den specifikke aftale og af artikel 6.2.3 i finansieringsaftalen, som foreskriver, at Kommissionen har mulighed for at inddrive fællesskabsfinansieringen hos støttemodtageren, når denne undlader at fremlægge den nødvendige dokumentation med henblik på at godtgøre, hvorledes midlerne er anvendt.

82 Denne konstatering kan ikke på nogen måde berøres af den omstændighed, at de formål, Kommissionen forfølger gennem indgåelsen af de i denne sag omhandlede aftaler, er en del af den opgave af almen interesse, som Kommissionen er pålagt i forbindelse med JOP-programmet (jf. i denne retning kendelsen i sagen IAMA Consulting mod Kommissionen, nævnt ovenfor præmis 49, præmis 51).

83 Det bør herved påpeges, at den anmodning om tilbagebetaling, som Kommissionen har fremsat i den foreliggende sag, i modsætning til, hvad der gælder i forbindelse med tildeling af finansiel støtte fra strukturfondene i artikel 159, stk. 1, EF, ikke er baseret på bestemmelserne i en EF-forordning som omhandlet i artikel 249 EF, men, således som det allerede er fastslået ovenfor i præmis 73 og 81, på de kontraktbestemmelser, der er fastsat i de pågældende aftaler. Det er således med urette, at sagsøgeren forsøger at begrunde spørgsmålet om de foreliggende søgsmåls antagelse til realitetsbehandling med de principper, som Retten har udledt i forbindelse med annullationssøgsmål, der er anlagt til prøvelse af beslutninger truffet af Kommissionen, som omhandler tilskud fra strukturfonde.

84 Følgelig er de anfægtede skrivelser ikke på nogen måde udtryk for Kommissionens udøvelse af sine beføjelser som offentlig myndighed, ligesom skrivelserne ikke kan tvangsfuldbyrdes (jf. i denne retning kendelsen i sagen IAMA Consulting mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 49, præmis 52). I den forbindelse bemærkes i øvrigt, at Kommissionen i hver af de nævnte skrivelser udtrykkeligt anmoder det finansielle mellemled om at underrette den om de skridt, der skal iværksættes med henblik på at foretage tvangsfuldbyrdelse af betalingerne i tilfælde af, at sagsøgeren ikke foretager tilbagebetaling inden for de fastsatte frister.

85 Det følger af det anførte, at de anfægtede skrivelser er en uadskillelig del af et rent kontraktforhold, og at de på grund af deres karakter ikke henhører under de retsakter, som er omfattet af artikel 249 EF, og som kan påstås annulleret af Fællesskabets retsinstanser i henhold til artikel 230 EF.

86 Denne konklusion kan ikke berøres af den af sagsøgeren anførte omstændighed, hvorefter selskabet for at bevare sine gode forbindelser til CL ikke ønskede, at CL kom i konflikt med Kommissionen. En sådan omstændighed, der følger af et frit valg, sagsøgeren har truffet ud fra hensynet til sine egne interesser, kan af indlysende grunde ikke indebære, at der stilles spørgsmålstegn ved den omstændighed, at de anfægtede skrivelser er en uadskillelig del af det kontraktforhold, de indgår i, og medføre, at karakteren af disse ændres for at tillægge Retten en annullationsbeføjelse i henhold til artikel 230 EF.

87 Som følge heraf bør de foreliggende søgsmål, for så vidt som der i disse er nedlagt påstand om annullation af retsakter af rent kontraktmæssig karakter i henhold til artikel 230 EF, afvises.

88 Retten har ganske vist tidligere indvilliget i at ændre indholdet af påstanden, når der var anlagt et annullationssøgsmål, medens tvisten i realiteten var af kontraktmæssig karakter (Rettens dom af 19.9.2001, sag T-26/00, Lecureur mod Kommissionen, Sml. II, s. 2623, præmis 38). Retten kan imidlertid ikke i den foreliggende sag foretage en sådan ændring af påstanden, dels eftersom sagsøgeren selv udtrykkeligt i sine indlæg har anført, at de foreliggende søgsmål ikke er baseret på artikel 238 EF, dels fordi sagsøgeren i strid med det i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), fastsatte ikke engang summarisk har anført noget anbringende, argument eller klagepunkt støttet på en tilsidesættelse af luxembourgsk ret, som er den eneste ret, der i henhold til de i nævnte aftaler indeholdte voldgiftsklausuler finder anvendelse på de pågældende aftaler.

89 På baggrund af ovenstående afvises sagerne fra realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

90 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det i overensstemmelse med Kommissionens påstand pålægges denne at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

bestemmer

RETTEN (Tredje Afdeling)

1) Sagerne afvises.

2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 10. maj 2004.

H. Jung

Justitssekretær

J. Azizi

Afdelingsformand